

עין משפט  
גד מצוה

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

מסורת הש"ס

בט א מיי פיי מהל  
פרה אדומה הל' 1:  
ג ב מיי פיי מהל מפלה  
הל' ט סמג עשין כה  
טוש"ע א"ח סימן קמו  
סעיף 3:  
גא ג מיי פטיו מהל ג"כ  
הל' ה סמג עשין כ  
טוש"ע א"ח סימן קמח  
סעיף 1:  
גב ד מיי שם פי"ד הלכה  
יב סמג שם טוש"ע  
שם סעיף יא:  
גה ה מיי שם טוש"ע שם  
סעיף טו:  
גו ז מיי שם טוש"ע שם  
סעיף טו:

תוספות שאנין

כיון דנפתח ספר תורה  
אסור לדבר אפי' בדברי  
תורה. פי' רשעים אבל אי  
מהדר אפיה לית לן בה  
דאמר פי"ק דברכות רב  
ששת מהדר אפיה וגרים.  
ואינו נראה לר"ת דא"כ  
היה ליה לתלמודא לאתויי  
הא דרב ששת ולומר  
שמוה"ר בזה הענין. על כן  
נראה לי דרב ששת (א) לא  
פליג בדבר הלכה שרי:

(א) זיל דרב ששת פליג ופ"ל  
דלדבר הלכה שרי.

דקיימא לן כוומיה וכמדומה דהכי פסק רבינו חננאל דככל דוכתא  
ק"ל כר' יהושע בן לוי ומקשה מפ' כל גגות (עירובין דף צג.) דתיבי  
ר' זורא ורבה בר רב חנן ותיבי אביי גבייהו ותיבי וקאמרי שמע מינה  
ממנתי' דיורי גדולה בקטנה ואין דיורי קטנה בגדולה וכו' עד צבור  
גדולה ושליח צבור בקטנה וש"ל בגדולה

ידי חובתן צבור בקטנה וש"ל בגדולה  
אין יואלץ ידי חובתן משעה בגדולה  
וא' בקטנה מטטרפין משעה בקטנה  
וא' בגדולה אין מטטרפין וה"ה גדולה  
בגדולה דליכא למימר דיורי גדולה  
בגדולה אלמא לענין מפלה לא אמר  
אפילו מחילה של צבול אין מפסקת  
וגראה ללא דמי דהיכא דליכא עשרה  
בגדולה ושליח צבור עמהן ואחד  
בגדולה כיוצא בה מתוך שמוציא בני  
הגדולה יוצא גם זה שצאחרת כה"ג  
אמרינן דוקא אפילו מחילה וכו' שה"ג  
מוציא אפילו אחיו שצדקות כדאימא  
במסכת ראש השנה (דף לה.) אבל  
היכא דלריך לנרופניהו ודאי לא  
מטטרפי והיכא דפ' אין עומדין (ברכות  
דף צג.) דא"ר אלעזר מיוס שחבצ צית  
המקדש נפסקת חומת גדול צין  
ישאל לנציהן שצמשים לא שייכא  
להכא דהיכא אמר לגבי הא שאין  
מפלתן מקובלת כמו בזמן שזהמ"ק  
קיים מיהו לענין זה אין מפסקת אס'  
יתצרכו הצבור ע"י צרכת כהנים  
שעמהן צצית הכנסת או יואלץ ש"ל  
ידי חובתן גם זה יתצרך ויואלץ ידי  
חובתו עמהן דכלפי צציתו שצמשים  
לא תלי בהפסק מחילה:

והוה על הצדיק שבפניו הואתו

בשרה. זירושלמי צפרק אין עומדין אמר' הדא אמרה העומדין מן הצדיק בכלל צרכה: ב"ן שנפתח ספר תורה אסור לומר אפי'  
בדבר ה'רבה. מקשינן מפרק קמח דברכות (דף ט.) דלמר רב ששת הוה מהדר אפיה וגרים אמר אינהו דידיהו ואנן צדיק ומלינו למימר  
דמהדר אפיה שאני אי נמי רב ששת שאני משום דהוה מאור עיניו והוה פטור מקריאה משום דהוה דברים שצכתז אי אתה רשאי לאומרן  
על פה וכוון דפטור מקריאה אפילו צשעת שמעיה היה יכול לעסוק בצבר הלכה והיינו דקאמר אנן צדיק כגון דברי הלכה (כגון) דברים  
דעל פה ואינהו צדיקה דברים שצכתז מיהו מסתבדל כפירוש ר"ח דפי' התם דוקא רב ששת וכיוצא בו דמורתו אומנתו אבל האידנא  
כרצא סבירא לן דלמר רבא כיון שנפתח ס"ת וכו' והאי דהוה מהדר אפי' י"ל דלא הויה אורחא דמילתא לאיעסוקי בצבר הלכה בצנפי  
ציבורא צעוד שהן עסוקין שצמיעת התורה (א):

ב"ל בהן ש"א נפל ידיו. פירש רש"י אמר לי רבי אס נטל ידיו שחירת ונטהר כהן אינו כריך ליטול ידיו כשעולה לדוכן וכמדומה שהועמק  
מהגהת תלמיד שהרי אין לשונו משמע כך דפירש שלא נטל ידיו לפני עלותו לדוכן משמע ממש סמוך ועוד דמייתי גמרא קרא שאו  
ידיכם קדש וצרכו משמע תיכף לנטילת ידים צרכת כהנים דמשמע ליה השתא דצצרכת כהנים משמע קרא דהיא צצציות ידים ומשמע  
זירושלמי פ"ח דברכות דצצרכת דמשמע קרא צענין נטילת ידים סמוך לה דמייתי לה התם אצרכת המוון והכי איתא שלשה תכופות  
הן תיכף לסמיכה שחיטה שנאמר וסמך ושחט תיכף לנטילת ידים צרכת שש"א שאו ידיכם וצרכו תיכף לנאולה מפלה שש"א יהיו לרצון אמרי  
פי וגו' וכתבי צתריה יעך ה' ציום כרה וצפ' כילד מצברין (ברכות מ.) משמע דהיא צרכת איירי צצרכת המוון מיהו שמעינן מינה דבעינן  
תיכף נטילת ידים צצרכת דמשמע ציה קרא והכא מייתי לה אצרכת כהנים ועוד אי מיירי הכא צבלא נטל ידיו צצצרות אמאי נקט  
כהן לנטיאות כפים תפוסק ליה משום דברי תורה שצריך ליטול ידיו כדאמר' צפ"ק דברכות (דף יא:) וצפ"צ (שם יד:) אמר רבי חייה בר רב  
אשי זימנין אגיאין הוה קאימנן קמיה דרב לתנויי לן פירקא בצפירה דבי רב ומקדים וקאי ומשי ידיה ומצריך ומנח תפילין והדר אמר לן  
ואמר נמי התם א דבעי לנאודורי צתז מיהו לנטו' ל"ק"ש מיל ומה לי ק"ש ומה לי צצרכת כהנים אי משום דלריך צרכת לפניה הכא נמי  
צריך צרכת לפניו כדאמר לקמן להכי מסתבד דהכא צצציות ידים תיכף לצרכת מיירי ושיעור תכופה איכא לנישמע מתכופת סמיכה לשחיטה  
דאמר' צפ' כל הפסולין (וצחים ג.) כל הסמיכות שהיו שם קורא אי צזהם תיכף לסמיכה שחיטה חוץ מוזו שהיתה צשער נקנור שאין  
מזויע יכול ליתכנס שם אלמא כדי מהלך משער נקנור עד צית המצוהים לא תשיבה תכופה וצמסכת מדות (פ"ה מ"א) משמע דלא הו'  
טפי מעשרים ושתיים אמה מקום דריסת רגלי ישראל ומקום דריסת רגלי הכהנים שכל אחד היו י"א אמה:

ובי מהדר אפיה מצבורא מאי אמר. סדר נשיאת כפים מפי' רבינו שלמה עוקר רגליו בצעודה ממקומו וצא לפני התיבה ומתפלל יהי רצון  
שתה צרכת זה וכו' ומאריך צה עד שיאמרו אמן של הודאה מפי' הצבור וקורא כהנים אס שנים הם ואס אחד אינו קורא ש"ל והוא  
מחזיר פניו מאליו כדאבי דלמר לעיל לאחד אינו קורא ושכלה דצור מהקורא מצרכין אשר קדשנו כו' ואחר כך מתמילין צצרכת ושכלה  
אמן אחרון מפי צבור הן מחזירין וכופפין קשרי אצבעותיהן אס רוצין ושליח צבור מתחיל צים שלום והכהנים יתפללו רבוננו של עולם עשינו  
מה שגזרת וכו' ומאריכין צה עד שתכלה צרכת מפי שליח צבור עוקרין רגליהן והולכין להן: צשאלתות פרשת ויקח קרח כהן שעצד עבודת  
כוכבים (א) לא ישא את כפיו דגרע מהורג את הנפש דאמרין צפ' אין עומדין (ברכות ג.) כהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו ורבינו גרסום  
מאור הגולה השיב צצציותיו דנושא כפיו וקורא ראשון צצורת דכוון דחוז צצציותו חוזר לקדושתו דתמן צצוף מסכת מנחות (דף קט.) אך  
לא יעלו כהני הצמות אל מוצב ה' צירושלים כי אס אכלו מצות תוך אמהים והרי הן צבעלי מומין ואוכלין וכשם צבעלי מומין  
נושאין את כפיהם וקורא ראשון צצורת ואף זה שאס לא תאמר כן נמצאת מרפה ידיהן של צבעלי תשובה שיאמרו (א) אי לאותה צושה אי לאותה  
כלימה וימנעו מעשות תשובה ואמר ר' יוחנן (א) כל האומר מנשה אין לו חלק לעולם הבא מרפה ידיהן של צבעלי תשובה ותנא דבי רבי יצמעהל (א)  
הואיל והלך זה ועשה כהן (א) לאלילים אדחה אצן אחר הנופל וכו': (וע"ש פוס' מנחות קט. ד"ה לא ישמשו ומוס' טעמיה מ. ד"ה אי מהן:)

והוה נאמריו. ואף שם היו כלים הצרכין הוצאה: הואתו פסולה.  
דבעינן כוונה לטהרה כדכתיב (צמדבר יט) והוה הטהור על הטהור  
שיהא מתכוון לו: על הצדיק צצצניו. צדיק צים ממנו ולהלן ולא צדיק  
שישנו ממנו ולאחר. והכי נמי העומדין צצצדיק של כהן הימנו ולהלן  
בכלל צצכת הן דכלפניו דמי אצל של  
אחר הימנו אע"פ שאין אחריהן  
ממש כלאחריו דמי: וצפפתו.  
וכשהתחיל. וצבורא כתיב: עמדו.  
שמוק: שלא נטל ידיו. לפני עלותו  
ליוק: צמה הארכת ימים. איזה  
זכות צדיק שהארכת ימים: קפנדריא.  
לקצר דרכו דרך צצכ"י ליתכנס צפתח  
זה וללכת כנגדו. ולשון קפנדריא  
מפרש צצצכות (דף טז:) דלמקיפנא  
אלרי איעול צצחא עד שאני מקיף  
צצני השורות הללו אכנס צזה  
ואכזן דרכי ודרי שורות צמים: ולא  
פפעטי על ראשי עם קודש. שהיו  
יוצאים התלמידין צצית המדרש על  
גבי קרקע והמהלך צציהם כשהן  
יוצין וכנסם ליצצ צצקומו מרחיב  
פציעותיו צעל כרחו והוא לשון  
מפסע (א) ונראה כמפסע על ראשיהם  
לפיכך צריך להקדים או יצצ לו  
צצמחין: ולא נשאטי צפי לצרך שכהן  
היה: צנל צצכה. צרכת דמפרש ואויל  
מאי מצריך: וכי עקר רעיה. צצצודה  
למיסק והוא מחזיר פניו כלפי  
תיבה מאי אמר: וכי מהדר אפיה  
מציבורא. כשגומר צצכותיו מחזיר  
פניו לצד התיבה עד שיגמור שליח  
צצור המצרך את עמו ישראל צצלוס:

מנה  
בשרה. זירושלמי צפרק אין עומדין אמר' הדא אמרה העומדין מן הצדיק בכלל צרכה: ב"ן שנפתח ספר תורה אסור לומר אפי'  
בדבר ה'רבה. מקשינן מפרק קמח דברכות (דף ט.) דלמר רב ששת הוה מהדר אפיה וגרים אמר אינהו דידיהו ואנן צדיק ומלינו למימר  
דמהדר אפיה שאני אי נמי רב ששת שאני משום דהוה מאור עיניו והוה פטור מקריאה משום דהוה דברים שצכתז אי אתה רשאי לאומרן  
על פה וכוון דפטור מקריאה אפילו צשעת שמעיה היה יכול לעסוק בצבר הלכה והיינו דקאמר אנן צדיק כגון דברי הלכה (כגון) דברים  
דעל פה ואינהו צדיקה דברים שצכתז מיהו מסתבדל כפירוש ר"ח דפי' התם דוקא רב ששת וכיוצא בו דמורתו אומנתו אבל האידנא  
כרצא סבירא לן דלמר רבא כיון שנפתח ס"ת וכו' והאי דהוה מהדר אפי' י"ל דלא הויה אורחא דמילתא לאיעסוקי בצבר הלכה בצנפי  
ציבורא צעוד שהן עסוקין שצמיעת התורה (א):

ב"ל בהן ש"א נפל ידיו. פירש רש"י אמר לי רבי אס נטל ידיו שחירת ונטהר כהן אינו כריך ליטול ידיו כשעולה לדוכן וכמדומה שהועמק  
מהגהת תלמיד שהרי אין לשונו משמע כך דפירש שלא נטל ידיו לפני עלותו לדוכן משמע ממש סמוך ועוד דמייתי גמרא קרא שאו  
ידיכם קדש וצרכו משמע תיכף לנטילת ידים צרכת כהנים דמשמע ליה השתא דצצרכת כהנים משמע קרא דהיא צצציות ידים ומשמע  
זירושלמי פ"ח דברכות דצצרכת דמשמע קרא צענין נטילת ידים סמוך לה דמייתי לה התם אצרכת המוון והכי איתא שלשה תכופות  
הן תיכף לסמיכה שחיטה שנאמר וסמך ושחט תיכף לנטילת ידים צרכת שש"א שאו ידיכם וצרכו תיכף לנאולה מפלה שש"א יהיו לרצון אמרי  
פי וגו' וכתבי צתריה יעך ה' ציום כרה וצפ' כילד מצברין (ברכות מ.) משמע דהיא צרכת איירי צצרכת המוון מיהו שמעינן מינה דבעינן  
תיכף נטילת ידים צצרכת דמשמע ציה קרא והכא מייתי לה אצרכת כהנים ועוד אי מיירי הכא צבלא נטל ידיו צצצרות אמאי נקט  
כהן לנטיאות כפים תפוסק ליה משום דברי תורה שצריך ליטול ידיו כדאמר' צפ"ק דברכות (דף יא:) וצפ"צ (שם יד:) אמר רבי חייה בר רב  
אשי זימנין אגיאין הוה קאימנן קמיה דרב לתנויי לן פירקא בצפירה דבי רב ומקדים וקאי ומשי ידיה ומצריך ומנח תפילין והדר אמר לן  
ואמר נמי התם א דבעי לנאודורי צתז מיהו לנטו' ל"ק"ש מיל ומה לי ק"ש ומה לי צצרכת כהנים אי משום דלריך צרכת לפניה הכא נמי  
צריך צרכת לפניו כדאמר לקמן להכי מסתבד דהכא צצציות ידים תיכף לצרכת מיירי ושיעור תכופה איכא לנישמע מתכופת סמיכה לשחיטה  
דאמר' צפ' כל הפסולין (וצחים ג.) כל הסמיכות שהיו שם קורא אי צזהם תיכף לסמיכה שחיטה חוץ מוזו שהיתה צשער נקנור שאין  
מזויע יכול ליתכנס שם אלמא כדי מהלך משער נקנור עד צית המצוהים לא תשיבה תכופה וצמסכת מדות (פ"ה מ"א) משמע דלא הו'  
טפי מעשרים ושתיים אמה מקום דריסת רגלי ישראל ומקום דריסת רגלי הכהנים שכל אחד היו י"א אמה:

ובי מהדר אפיה מצבורא מאי אמר. סדר נשיאת כפים מפי' רבינו שלמה עוקר רגליו בצעודה ממקומו וצא לפני התיבה ומתפלל יהי רצון  
שתה צרכת זה וכו' ומאריך צה עד שיאמרו אמן של הודאה מפי' הצבור וקורא כהנים אס שנים הם ואס אחד אינו קורא ש"ל והוא  
מחזיר פניו מאליו כדאבי דלמר לעיל לאחד אינו קורא ושכלה דצור מהקורא מצרכין אשר קדשנו כו' ואחר כך מתמילין צצרכת ושכלה  
אמן אחרון מפי צבור הן מחזירין וכופפין קשרי אצבעותיהן אס רוצין ושליח צבור מתחיל צים שלום והכהנים יתפללו רבוננו של עולם עשינו  
מה שגזרת וכו' ומאריכין צה עד שתכלה צרכת מפי שליח צבור עוקרין רגליהן והולכין להן: צשאלתות פרשת ויקח קרח כהן שעצד עבודת  
כוכבים (א) לא ישא את כפיו דגרע מהורג את הנפש דאמרין צפ' אין עומדין (ברכות ג.) כהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו ורבינו גרסום  
מאור הגולה השיב צצציותיו דנושא כפיו וקורא ראשון צצורת דכוון דחוז צצציותו חוזר לקדושתו דתמן צצוף מסכת מנחות (דף קט.) אך  
לא יעלו כהני הצמות אל מוצב ה' צירושלים כי אס אכלו מצות תוך אמהים והרי הן צבעלי מומין ואוכלין וכשם צבעלי מומין  
נושאין את כפיהם וקורא ראשון צצורת ואף זה שאס לא תאמר כן נמצאת מרפה ידיהן של צבעלי תשובה שיאמרו (א) אי לאותה צושה אי לאותה  
כלימה וימנעו מעשות תשובה ואמר ר' יוחנן (א) כל האומר מנשה אין לו חלק לעולם הבא מרפה ידיהן של צבעלי תשובה ותנא דבי רבי יצמעהל (א)  
הואיל והלך זה ועשה כהן (א) לאלילים אדחה אצן אחר הנופל וכו': (וע"ש פוס' מנחות קט. ד"ה לא ישמשו ומוס' טעמיה מ. ד"ה אי מהן:)

(א) מנלה מ. (ג.) ויע' פוס'  
צצכות מ. ד"ה רב ששת,  
(א) דף טו. (ד.) צס"א: כהן  
ששעתמו, (א) צס"א טוף:  
צצצמות, (א) פנצדיקין ק"ג,  
(א) נקדושים כ"ג, (א) צס"א:  
כמה,

תורה אור השלם

1. ופתח עקרא השלם  
לענין כל העם כי מעל  
כל העם יהיה ופתחו  
עמרו כל העם:  
נחמיה ה ה  
2. והתולתי כי לא ידברו  
כי עמדו לא ענו עד:  
איוב לב טו  
3. ויקרא בו לפני הקרוב  
אשר לפני שער המים מן  
האור עד מחצית היום  
נגד האנשים והצבים  
והמבינים ואני כל העם  
אל ספר התורה:  
נחמיה ג ג  
4. שאו ידכם קדש  
וברכו את ה':  
תהלים קלד ב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ולא פפעטי  
וכי לשון מפסע ואויל  
וגראה. ר"ע ע"י פ' מנות  
חליצה דף ק"ע"ג:

מוסף רש"י

קפנדריא. מקלר הלכות  
דך צית כנסת (נצורה  
כ"ג.) ולא פפעטי על  
ראשי עם קודש. כשהיו  
התלמידין צצית המדרש על  
גבי קרקע. הוילך על גבי  
מסיכתן ליצצ למקומו,  
נראה כפוסע על ראשי  
העם (שם.) ולא נשאטי  
כפי. דליון לצרכת כהנים,  
לפי שהכהנים צריכין לנכך  
ציון אמה ה' אליהו מתך  
העולם אשר קדשנו  
(צמנחמיו וצנו.) כקדושתו  
של אהרן (שם.)